

ДОКЛАД

ЗА

ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ

НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „ПЕЩЕРА”

/Актуален към 01.08.2016 год./

Настоящото проучване е извършено през 2011 година, във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на Държавно горско стопанство (ДГС) „Пещера” и в изпълнение на принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по схемата на [REDACTED]. Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Националното ръководство за определяне на гори с висока консервационна стойност, изготвено от WWF - DCP.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е водил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горския фонд, управлявани от ДГС „Пещера”. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на горското стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес излизаш извън рамките на един сезон. Препоръчва се базата данни за разпространението на тези

ВКС да бъде постоянно актуализирана от персонала въз основа на периодични техни наблюдения.

Общата площ на територията управлявана от ТП „ДГС- Пещера“ е 18 879,3 ха държавен горски фонд.

ТП „ДГС – Пещера“ е разположено в Западните Родопи, предимно по северните склонове на Баташкия дял. Намира се на територията на Пазарджишка област. По-голяма част от района на горското стопанство обхваща средната част на водосбора на Стара река и нейните притоци, а малка част от площта му заема склоновете, които се спускат към язовирите „Въча „ и „Кричим“ на р. Въча.

Релефът на ДГС „Пещера“ е в по-голямата си част планински и малка част хълмисто- предпланински и равнинно-хълмист. Районът на стопанството е разположен между надморски височини 250 m най-ниска точка и 1878,5 m- най-високата точка – връх „Снежник“. Районът на ДГС „Пещера“ е в преходно-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област. Общо почвите в района на стопанството са леко пясъчливо-глинести, следвани от глинесто-пясъчливи и по-ограничено средно до тежко пясъчливо-глинести.

Най-ниските части на стопанството с н.в. 250-500 m са заети с издънкови чисти и смесени гори от зимен дъб, благуна, цер, келяв габър, мъждрян. Създадени са култури от черен бор-чисти и смесени с участие на бреза, червен дъб и др. В подпояса на смесените широколистни гори /500-700m/ дървесната растителност е представена от гори на обикновен бук, зимен дъб, обикновен габър, трепетлика и др. Частите на ДГС с н.в. 700-1200 m са в подпояса на нископланинските гори от обикновен горун, обикновен вбук и ела. В подпояса на среднопланинските гори от бук, ела и смърч /1200-1700 m н.в./ горскодървесната растителност е от бял бор, бук, ела и смърч.

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Основната част от горите на територията на ДГС „Пещера“ са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една конзервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за

поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

По време на процеса на идентификация на ГВКС за територията на ДГС „Пещера”, екипът работи в тясно сътрудничество с ръководството на горскостопанската единица. Ръководният състав е преминал теоретично обучение за основните принципи по прилагането на методиката на Националното ръководство по определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

Препоръчително е при промени в новия лесоустройствен проект на ДГС „Пещера” да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, В КОИТО СА СЪСРЕДОТОЧЕНИ ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧИМИ СТОЙНОСТИ ЗА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО (НАПР. ЕНДЕМИЗЪМ, ЗАСТРАШЕНИ ВИДОВЕ, РЕФУГИИ)

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ДГС – „Пещера”, свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони

- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;
2. ГТ в природни паркове попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с плановете за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);
3. ГТ в природни паркове които нямат устройствени документи;
4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

1.1.1 Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

На територията на ДГС “Пещера” се намират шест защитени територии, от които една е природна забележителност и пет защитени местности. Подробни данни за защитените местности е дадена в Таблица 1.

Таблица 1. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ДГС „Пещера“

Защитена територия	Площ /ха/	Отдел/подотдел	Землище	Заповед за обявяване	Заповед за прекатегоризация	Цел на обявяване
1.ПЗ Пещера „Снежанка“	125,4	85а-е,1-4, 86а-г,1-3,95в-е,102в,г,1,2	Пещера	Заповед №512/14.03.1961 г. на Главно управление на горите при МС		Запазване богатото разнообразие на формите на сталактити и сталагмити

2.ЗМ“Ат олука“	315,2	122д-ж,1-3;123а-е,1,2,4-6;124а-д,1-10;125а-е,1-9;127г-е,5;131а-в,е-и,1-3,5-7;137а,в,г,с,т,ш,1,3,4,6,7;	Равногор	№1900/05.08.1969 г.на МГГП		запазване на живописен ландшафт
3.ЗМ „Тъмра“	429,6	111а-д,1; 112а-г,1; 305с2;309а-г,1-5;310а,д,е,и1;311о,т,51; 312а-3,1,51;313б-д,1;314а-ж,1,2;357а-д;	Пещера Брацигово	№3751/30.11.1973 г.на МГГП		за съхраняване на живописен ландшафт и скални образувания, римски пътища,мостове
4.ЗМ “Корията“	28,4	145е-к;146а-в,д-з,1,2;	Равногор	№357/09.02.1973 г. на МГОПС като историческо място	№РД-393/03.04.2003 г.на МОСВ прекатегоризирана като ЗМ	опазване на характерен ландшафт
5.ЗМ „Винище“	142,0	201а,б,1; 202 б,в; 216 б,в,7,8; 217 в,г;218б-г; 219 д,е,з	Равногор	№357/09.02.1973 г. на МГОПС като историческо място	РД-394/03.04.2003 г.на МОСВ прекатегоризирана като ЗМ	опазване на характерен ландшафт
6. ЗМ Грамадит	1323,6	101 4, в, г, 102 1,	с. Равногор,	Заповед №.РД-412		Бивша буферна

е	ха	2, а, б, в, г, 103 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, 104 1, 2, 3, 4, а, б, 106 а, б, 107 1, а, б, в, г, д, 110 в, 111 1, а, б, в, г, д, 112 1, а, б, в, г, 119 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, 126 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 127 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, ж, з, 128 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 309 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, 310 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 311 1, 2, 51, а, б, в, г, е, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 312 1, 51, а, б,	с. Розово гр. Пещера	от 18.06.2007 на МОСВ Режими по заповед: 1. Забранява се строителство на нови временни или постоянни сгради, пътища и къмпинги, както и асфалтиране на съществуващите горски пътища; 2. Забранява се разкриване на кариери, изменение на водния режим, замърсяване с химически вещества, промишлени и битови отпадъци; 3. Забранява се създаване на лични и помощни стопанства; 4. Забранява се паша на кози; 5. Забранява се използване на химически средства за борба с вредителите, в селското и горското стопанство; 6. Разрешава се преминаването на	зона на резерват Купена
---	----	---	-------------------------	--	-------------------------------

		в, г, д, е, ж, з, 313 1, а, б, в, г, д, 314 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, 357 а, б.		хора, впрегатен добитък и служебни моторни превозни средства по съществуващите горски пътища; 7. Разрешава се провеждане на отгледни, санитарни , групово-изборни и изборни сечи; 8. Разрешава се паша на домашни животни в отдели 101,105,106 и 110 на ДЛ-Пещера; 9. Разрешава се провеждане на подборен лов; 10. Разрешава се регулиран смолодобив от дърветата подлежащи на сеч;		
--	--	--	--	--	--	--

1.1.4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

На територията на ТД ДГС „Пещера“ попадат части от следните защитни зони, части от Националната екологична мрежа Natura 2000:

Защитени зони за местообитанията

1. Защитена зона „Бесепарски възвишения” **BG 0000254** е одобрена с решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. и е с обща площ 6743.06 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 3 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/SDF/SDF_BG0000254.pdf

2. Защитена зона **BG0001030 Родопи - Западни** е одобрена с решение на Министерски съвет: № 661 от 16 октомври 2007 г. и е с обща площ 271909.21 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 20 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството – напр. буковите, еловите, черборовите гори

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/SDF/SDF_BG0001030.pdf

Територии попадащи в ЗЗ „Родопи – Западни” BG-0001030 и ЗЗ „Бесапарски възвишения” – BG0000254 от Директивата за опазване на местообитанията: **36** 51, г, ж, **37** 1, 2, а, б, в, г, **38** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **39** 1, 2, 3, 4, 5, а, в, г, д, е, з, **40** 1, 2, а, б, к, **41** б, **42** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, **43** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, а, б, в, г, д, **44** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **45** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, п, р, **46** 1, 2, 5, 7, 8, 9, а, б,

ж, з, и, **47** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **48** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, **49** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **50** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, **51** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, **52** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **53** 1, 2, 3, 4, а, б, в, **54** 1, 2, 3, 4, 51, а, б, в, **55** 2, 3, 4, 5, 6, 7, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **56** в, **57** 1, 2, а, б, **58** 1, 2, 3, 51, а, б, в, г, д, **59** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, **60** 1, а, **61** 1, а, **62** 1, 2, 3, 4, а, б, в, **64** 2, 3, 4, а, б, в, г, з, и, к, **65** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, **66** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, **67** 1, а, б, в, г, д, **68** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **69** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, к, л, **70** 1, 2, 3, а, б, в, г, и, к, **71** 1, 2, 3, а, б, в, г, **72** а, **73** а, **74** 1, 2, а, б, в, **75** 1, 2, 3, б, в, д, е, **76** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **77** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **78** 1, а, **80** 1, **81** 1, а, б, **82** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **83** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **84** 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, **85** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, **86** 1, 2, 3, а, б, в, г, **88** 1, 2, а, б, в, г, **89** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **90** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **95** 3, 4, а, б, в, г, д, е, **96** а, б, в, г, **97** ж, з, **101** 2, 4, б, в, г, **102** 1, 2, а, б, в, г, **103** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **104** 1, 2, 3, 4, а, б, **106** а, б, **107** 1, б, в, г, д, **110** 1, а, б, в, **111** 1, а, б, в, г, д, **112** 1, а, б, в, г, **119** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, **120** 1, 2, 3, 4, 5, 6, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, **121** 1, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **122** 1, 2, 3, а, б, в, д, е, ж, **123** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, **124** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, г, д, **125** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, **126** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **127** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, ж, з, **128** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **129** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **130** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **131** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **132** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **133** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, **134** 2, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **135** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, **136** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **137** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, н, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, **138** а, б, д, е, ж, з, и, к, л, **139** 1, 2, а, б, г, д, е, **151** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, и, к, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, **152** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **153** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **154** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **155** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, **156** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, **157** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, **158** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **159** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **160** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **161** 1, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, **162** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **163** 1, 2, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, **164** 1, 2, а, б, в, г, д, **165** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 51, а, б, в, г, д, е, **166** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, **167** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, **168** д, е, ж, з, **169** 1, 2, 51, б, в, г, д, е, ж, **170** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **171** 1, 2, 3, а, б, **172** 1, 2, а, б, в, г, д, **173** 1, 2, а, б, в, **174** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **175** 2, 3, а, б, в, г, д, е, **176** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **177** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **178** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **179** а, б, в, г, д, е, ж, з, **180**

1, 2, б, в, г, д, е, ж, з, **181** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **182** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **183** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **184** а, б, в, г, д, е, **185** 1, 2, а, б, в, г, д, ж, з, **186** а, б, в, г, д, е, ж, з, **187** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **188** а, в, **189** б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, **190** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, у, ф, ц, **191** г, д, е, ж, з, к, л, м, о, с, **192** а, б, в, г, д, е, ж, **193** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **194** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, **195** 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **196** 1, а, б, в, г, е, з, и, к, л, **197** в, г, д, е, ж, з, и, **198** 2, 3, 4, 5, б, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, **199** 1, 2, а, б, **200** а, в, г, **201** 1, 2, а, б, в, г, **202** 1, а, б, **203** 1, 2, 3, а, б, в, г, **204** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **205** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **206** 1, б, в, г, д, е, ж, з, **207** 1, б, г, **208** б, г, д, е, **210** 4, 5, ж, з, и, **211** 2, 3, а, д, е, ж, з, и, **214** 1, 2, д, е, ж, з, и, к, л, **215** 1, 2, 3, 4, д, е, ж, з, и, к, л, м, **216** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, **217** 1, а, б, в, **218** 1, 2, 3, а, б, в, **219** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, **220** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, **221** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, **222** 1, 3, 4, 5, а, б, в, г, **223** 1, 2, 6, 7, 8, а, б, д, **224** 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, а, б, **225** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, **226** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, **227** 1, 2, 3, 4, 6, 7, а, б, в, г, **228** 1, а, б, в, г, д, е, ж, **229** 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, е, ж, з, и, к, н, о, п, р, **230** 2, 4, 5, г, д, е, **231** 1, 2, 3, 5, а, б, в, г, д, **232** а, б, в, **233** 1, 2, 3, 4, 5, б, а, б, **234** 1, а, б, в, г, д, **235** 1, 2, 3, а, б, в, **236** 3, 4, а, б, в, г, **237** в, **238** а, б, в, г, **239** 1, **240** б, в, г, е, **241** а, б, в, **242** 1, а, б, в, **243** а, б, в, **244** а, б, в, **245** 1, а, б, **246** 1, а, б, **247** 1, а, б, в, **248** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, **249** а, б, в, г, **250** г, д, **261** д, **263** и, **277** д, **302** 1, 3, а, б, в, г, д, е, з, **303** м, н, **305** л2, м2, н2, п2, с2, **310** 1, а, е, ж, з, и, **311** с, т, **312** 1, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, **313** 1, а, б, в, г, д, **314** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, **324** 1, а, б, в, г, д, е, **325** 1, а, б, в, г, д, **326** 1, а, б, в, г, д, е, ж, **327** а, б, **330** 1, 2, 3, 4, а, б, в, **331** 1, 2, 3, **332** 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, **333** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **334** 1, 3, 4, **335** а, б, **336** 1, а, **337** а, б, **338** 1, 2, а, **339** а, б, **340** 1, а, б, **341** б, **342** 1, 2, г, д, **343** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, **344** 1, 2, а, б, **345** 1, 2, а, б, в, г, **346** а, б, **347** 1, 2, а, б, **348** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, б, **349** а, б, в, **350** в, **351** а, **356** в, г, **357** а, б, **362** в, д

Защитени зони за птиците

1. Защитена зона „Бесепарски ридове” **BG 0002057** е обявена със ЗАПОВЕД № РД-786 от 30 октомври 2008 г. на министъра на околната среда и водите и е с обща площ 147 650,525 дка. Защитената зона е обявена с цел:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в заповедта видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по заповед, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Списък на видовете птици е в т. 2 от Заповедта, която е публикувана на интернет страницата:http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/zapovedi/BG0002057_DV_106_08.pdf

Съгласно горесцитираната заповед в границите на защитената зона се забранява:

1. Премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива.

2. Залесяването на ливади, пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;

3. Използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;

4. Разкриването на нови кариери за добив на подземни богатства, с изключение на такива, за които има: стартирала процедура за предоставяне на разрешение за търсене и/или проучване; издадено разрешение за търсене и/или проучване; регистрирано търговско откритие; стартирала процедура за предоставяне на концесия за добив или предоставена такава

2. Защитена зона **BG0002063 Западни Родопи** е обявена със ЗАПОВЕД № РД-835 от 17 ноември 2008 г. на министъра на околната среда и водите и е с обща площ 721 831,169 дка. Защитената зона е обявена с цел:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в заповедта видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици по заповед, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Списък на видовете птици е в т. 2 от Заповедта, която е публикувана на интернет страницата:http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/zapovedi/BG0002063_DV_108_08.pdf

Съгласно горесцитираната заповед в границите на защитената зона се забранява:

1. Залесяването на пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;

2. Използването на пестициди и минерални торове в пасища;

Територии попадащи в 33 „Западни Родопи” BG-0002063 и 33 Бесепарски ридове“ - BG0002057 от Директивата за опазване на птиците: **45** а, г, **46** 1, 2, 5, 7, 8, 9, а, б, ж, з, и, **47** 1, 2, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, ж, з, и, к, л, м, **48** 2, к, м, **49** 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **50** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, **51** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, **52** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **53** 3, 4, б, в, **54** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, **57** 2, б, **64** 2, 3, 4, а, б, в, г, з, и, к, **65** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, **66** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, **67** 1, а, б, в, г, д, **68** 1,

2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **69** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, к, л, **70** 1, 2, 3, а, б, в, г, и, к, **71** 1, 2, 3, а, б, в, г, **72** а, **73** а, **74** 1, 2, а, б, в, **75** 1, 2, 3, б, в, д, е, **76** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **77** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **78** 1, а, **80** 1, **81** 1, а, б, **82** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **83** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **84** 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, **85** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, **86** 1, 2, 3, а, б, в, г, **88** 1, 2, а, б, в, г, **89** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **90** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **95** 3, 4, а, б, в, г, д, е, **96** а, б, в, г, **97** ж, з, **101** 2, 4, б, в, г, **102** 1, 2, а, б, в, г, **103** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **104** 1, 2, 3, 4, а, б, **106** а, б, **107** 1, б, в, г, д, **110** 1, б, в, **111** 1, а, б, в, г, д, **112** 1, а, б, в, г, **119** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, **120** 1, 2, 3, 4, 5, 6, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, **121** 1, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **122** 1, 2, 3, а, б, в, д, е, ж, **123** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, **124** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, г, д, **125** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, **126** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **127** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, ж, з, **128** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **129** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **130** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **131** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **132** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **133** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, **134** 2, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **135** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, **136** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **137** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, **138** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **139** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **140** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **141** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, **142** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **143** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **144** 1, 2, 3, а, в, г, д, е, **145** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **146** 1, 2, а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, **147** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, **148** 1, 2, 3, а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **149** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **150** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **151** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, **152** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **153** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **154** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **155** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, **156** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, **157** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, **158** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **159** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **160** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **161** 1, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, **162** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **163** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, **164** 1, 2, а, б, в, г, д, **165** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 51, а, б, в, г, д, е, **166** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, **167** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, **168** а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, **169** 1, 2, 51, б, в, г, д, е, ж, **170** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **171** 1, 2, 3, а, б, **172** 1, 2, а, б, в, г, д, **173** 1, 2, а, б, в, **174** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **175** 2, 3, а, б, в, г, д, е, **176** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **177** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **178** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **179** а, б, в, г, д, е, ж, з, **180** 1, 2, б, в, г, д, е, ж, з, **181** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л,

м, н, о, п, **182** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **183** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **184** а, б, в, г, д, е, **185** 1, 2, а, б, в, г, д, ж, з, **186** а, б, в, г, д, е, ж, з, **187** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **188** а, в, **189** б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, **190** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, с, т, у, ф, х, ц, **191** а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, н, о, п, р, с, т, **192** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **193** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **194** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, **195** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **196** 1, а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, **197** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **198** 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, **199** 1, 2, а, б, **200** а, в, г, **201** 1, 2, а, б, в, г, **202** 1, а, б, **203** 1, 2, 3, а, б, в, г, **204** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **205** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **206** 1, б, в, г, д, е, ж, з, **207** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, **208** а, б, в, г, д, е, ж, з, **209** 1, 2, 3, 51, а, б, в, г, д, е, **210** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **211** 2, 3, а, б, в, д, е, ж, з, и, **212** 3, г, д, е, ж, з, и, к, л, **213** 2, 3, 4, 5, а, а1, б1, в, в1, г, г1, д, д1, е, е1, ж, ж1, з, и, к, л, м, н, о, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, **214** 1, 2, 3, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **215** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **216** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, **217** 1, 2, а, б, в, **218** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, **219** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, **220** 1, 2, 3, 4, 5, 51, а, б, в, г, д, е, **221** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, **222** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, **223** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, **224** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, **225** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, **226** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, **227** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, **228** 1, а, б, в, г, д, е, ж, **229** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, а, б, г, д, е, ж, з, и, к, н, о, п, р, т, **230** 1, 2, 4, 5, а, б, в, г, д, е, **231** а, б, г, д, **235** в, **236** в, е, **255** а, **256** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, **280** 3, 4, 5, 6, г, д, е, ж, з, и, **281** 51, в, г, д, **287** 3, 4, 5, 51, ж, з, п, **288** 5, 6, а, г, е, ж, з, и, **289** м, **299** 5, г, д, ж, з, к, **300** 1, 2, б, к, **301** и, к, л, **302** 1, а, ж, з, и, **303** а, л, н, **305** 1, 3, г2, л2, н2, п1, п2, р2, с2, щ1, **309** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, **310** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **311** 1, 2, 51, а, б, в, е, з, и, к, л, м, н, о, т, **312** 1, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, **313** 1, а, б, в, г, д, **314** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, **324** 1, а, б, в, г, д, е, **325** 1, а, б, в, г, д, **326** 1, а, б, в, г, д, е, ж, **327** а, б, **329** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, **330** 1, 2, 3, 4, а, б, в, **331** 1, 2, 3, **332** 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, **333** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **334** 1, 3, 4, **341** б, **342** 1, 2, г, **343** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, **344** 1, 2, а, б, **345** 1, 2, а, б, в, г, **346** а, б, **347** 1, 2, а, б, **348** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, б, **349** а, б, в, **350** в, **351** а, **356** в, г, и, к, **357** а, б, в, г, д, **358** а, б, в, **359** а, **360** 1, а, б, в, г, **361** 1, а, б, в, г, д, **362** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и.

Поетите ангажименти на Р България по изпълнението на Директива 409/79 и Директива 92/43 и съгласно прякото действие на двете директиви, посочените по-горе проекто защитени зони подлежат на превантивни мерки на опазване и защита. Предвидените лесовъдски дейности на териториите на проекто защитените зони трябва стриктно да следват изискванията на Закона за биологичното разнообразие за

превенция и поддържане на благоприятно природозащитно състояние на видове и местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в границите на ДГС “Пещера” няма изготвени планове за управление. Стопанисването на горите и горските територии да се извършва съгласно Закона за защитените територии, заповедта за обявяване и заповедите за прекатегоризация, като са в сила следните допълнителни ограничения:

- ✓ Забрана за водене на краткосрочно-постепенни сечи в насаждения съставени от семкоиздържливи видове.
- ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети.

2. Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси, като се спазват следните указания:

- ✓ - В насаждения доминирани от сенкоиздържливи видове (ел., см., бк.) да се прилагат единично и групово-изборна сечи, групово-постепенна сеч, неравномерно-постепенна сеч.
- ✓ - След природни нарушения, на малки до средно-големи площи, да не се залесява за срок от 7 години.
- ✓ - При необходимост от залесяване да се работи с пионерни видове.

3. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

4. Да се изготви и внесе мотивирано предложение за обявяване на нови защитени територии, по преценка на ръководството на ДГС, с оглед опазване на ключови елементи на биологичното разнообразие и ландшафта.

6. Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС “Пещера”. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Съвместно ДГС „Пещера“ и РИОСВ Пазарджик трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. За пример могат да се вземат въздействия на дейностите върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.
2. Препоръчваме да се използват мониторинговите схеми и формуляри на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие за отразяване на основните индикатори касаещи ВКС 1.1.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от *Приложение 1* към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в *Приложение 1* към ръководството е ГВКС.

В тази консервационна стойност попадат както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание.

Това се налага поради рядкостта на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение на тези и други видове. Видовете са посочени в *Приложение 1* към Националното ръководство. Приложението е разработено въз основа на Червения списък на IUCN (1997) с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България. При теренните проучвания на територията на ТП ДГС “Пещера” са установени находища на видове попадащи в Приложение 1. На базата на хорологични данни са посочени потенциални видове от приложението, които евентуално могат да се установят в рамките на държавното горско стопанство. Дадени са конкретни за всеки вид указания за стопанисване и мониторинг.

**Растителни видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство,
установени на територията на ТП ДГС „Пещера”**

Родопска горска майка (*Lathraea rhodopaea* Dingler)

Многогодишно тревисто растение, геофит, паразит. Цветовете са розови, събрани в цилиндрично, гроздовидно съцветие. Цъфти в периода март – април, а плодоноси от май до юни. Паразитира върху корените на леските, бука, смърча, белия бор, елшите и други дървесни видове. Среща се във влажни и сенчести гори до 1500 m.n.v. Включен в Приложение 1 на ЗБР, балкански ендемит.

ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находища на вида в границите на лесничейството е препоръчително да се извършва през пролетта - юни. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на родопската горска майка, да се провеждат през месец юни - по време на цъфтежа ѝ. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се нараняват корените на оставащите дървета.

ПРЕПОРЪКИ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години) – брой индивиди в горскостопанска единица. Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се наранят дървета-гостоприемници и да не се нарушат условията на средата.

Обикновен тис (*Taxus baccata* L.)

Двудомно дърво, високо над 20 m и до 1 m диаметър на стъблото. Листата вечнозелени, плоски, дълги до 3,5 cm и широки 2 mm, отгоре тъмнозелени, лъскави, отдолу бледозелени, матови, със слабо подвити надолу ръбове, без смолисти канали. Мъжките цветове съставени от малък брой тичинки, събрани в шишарки в пазвите на листата. Женските цветове с 6 люспести листчета и една семепъпка, единично разположена на върха на къси клонки. Семето много твърдо, овално, кафяво, обхванато от месеста чашковидна обвивка (арилус), яркомалиново оцветена, сладка на вкус. Цв. IV–V, пл. VII–VIII. Опрашва се от вятъра. Размножава се със семена.

Среща се по сенчести, влажни места, покрай потоци, върху кафяви горски почви, в състава на широколистни и смесени иглолистно-широколистни гори, единично или на групи (Евстатиева 2011).

Видът е включен в Червена книга на България т. 1 с категория „застрашен” и в приложение 3 на ЗБР.

ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на средата.

ПРЕПОРЪКИ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години) – брой индивиди, определяне на половата и възрастовата структура на ценопопулацията (брой мъжи и женски индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Фривалдскиев зановец (*Chamaecytisus frivaldszkyanus* (Degen) Kuzmanov)

Нисък храст висок до 20–30(50) cm, леторастите и клонките изправени, гъсто покрити с изправени и закривени власинки. Листата тройни, листчетата дълги 10–12 mm и широки 3–12 mm, разреденовлакнести до почти голи. Цветовете по 5–10 в главести съцветия по върхо-вете на клонките. Венчето бяло, дълго 18–22 mm, почти по цялата гръбна повърхност гъсто разпереновлакнесто. Чашката неправилна, дълга 10–13 mm и широка 4(5) mm. Плодът боб, дълъг 2–2,5 cm и широк 5–6 mm, гъсто разпереновлакнест. Семената 3–4, бъбрековидни, кафяви, гладки. Цв. VI–VII, пл. VIII–IX. Размножава се със семена.

Из храсталаци и разредени гори в предпланините и планините, с малочислени популации от групи или единични растения (Мешинев 2011).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. Склопеността да не пада под 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Други растителни видове с висока природозащитна стойност

Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii* Hooker f.)

Многогодишно луковично растение, геофит. Стъблото достига 20 cm. На върха си носи един увиснал надолу цвят, в основата на който е развит ципест зеленикав лист прикрепен с влагалище. Околоцветните листчета са шест: три външни бели (от 15 до 25 mm) разперени, лъжичковидни, вътрешните са три почти два пъти по-малки,

докосващи се едно в друго със зелено петно на връхната и приосновната част. Цъфти в периода януари-април, плодоноси май-юни. Расте из храсталаци, гори и скални поляни в низинния, буковия и дъбовия пояси.

Видът фигурира в Червена книга на Р. България т. 1 (Пеев и др. 2011) с категория „застрашен“ и в приложение 3 на ЗБР.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. Склопеността да не пада под 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Родопско енъовче (*Galium rhodopeum* Velen.)

Многогодишно тревисто растение с дълго коренище. Стъблата високи 7–35 cm, в основата с многобройни стерилни клонки, образуващи рехави чимове. Листата

тяснолинейни до игловидни, късоосилесто заострени, разположени в прешлени по 6. Цветовете дребни, бледожълтеникави, събрани в тясно пирамидално съцветие. Плодът сух, от 2 бъбрековидни орехчета. Цв. V–VI, пл. VII–VIII. Расте по сухи варовити каменисти склонове, предимно на южни изложения върху хумусно-карбонатни, ерозирани и неразвити почви от пояса на ксеротермните дъбови гори до буковия пояс. Участва в тревния етаж на съобщества от *Quercus pubescens* и *Carpinus orientalis*, в състава на скални съобщества заедно с *Morina persica*, *Polygala rhodopaea*, *Alyssum montanum* и др. (Анчев и Горанова 2011).

Видът е балкански ендемит, терциерен реликт, включен е в ЗБР и Червена кига на България т. 1 с категория „застрашен“ (Бисерков и др. 2011).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

***Eurhynchium schleicheri* (R. Hedw.) Jur.**

Многогодишен листнат страничноплоден мъх. Образува жълто- до кафявозелени чимчета. Стъблата пълзящи, 3–8 cm дълги, храстовидно или неправилно пересто разклонени. Клонките къси, на върха заоблени, гъсто облистени. Листата 2–3 пъти по-дълги, отколкото широки, слабо надлъжно плисирани, яйцевидно ланцетни, постепенно дълго заострени, назъбени по цялата си дължина, върхът усукан. Жилката единична, достига 2/3 от дължината на листа. Двудомен. Спороносната кутийка наклонена до хоризонтална, елипсовидна, извита, капачето с дълго източено връхче, дръжката брадавичеста.

Среща се върху открита почва в сенчести широколистни гори край пътища, пътеки и потоци и по варовити скали. Популациите са с ограничено разпространение и ниска плътност (Начева 2011).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията, здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Вълнеста камбанка(*Campanula lanata* Friv.)

Двугодишно тревисто растение, при откъсване отделя млечен сок. Стъблото високо 30–70 cm, често разклонено от основата, гъсто мековлакнесто. Листата яйцевидни, влакнести, приосновните по-едри, събрани в розетка; стъбловите на крилати дръжки. Цветовете многобройни, бледожълтеникави до бели, камбанковидни, събрани в гроздовидно съцветие. Плодът кутийка с дребни семена. Цв. VII–IX, пл. IX–X. Опрашва се от насекоми. Размножава се със семена и вегетативно.

Обитава варовити и силикатни скалисти места, скални пукнатини, с предпочитание към сенчести местообитания, в дъбовия и буковия пояс. Популациите са със сравнително добра численост (Анчев, Горанова 2011).

Видът е включен в Червена книга на България т. 1 с категория „уязвим” и в приложение 3 на ЗБР, балкански ендемит.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находищата на вида в границите на лесничейството. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС “Пещера”.

При установяване наличието на вида, при провеждане на лесовъдските мероприятия да се внимава да не се нанасят механични повреди на индивидите на кандилката.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години)– брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори с важни концентрации на видове, които използват дадената горска територия постоянно или само през определено време или в отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване и миграции, миграционни маршрути и коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина). В тази ВКС могат да бъдат използвани съществуващите системи за определяне на територии с високи концентрации на видове, например Орнитологично важни места, Ботаническо важни места, Херпетологично важни места и т.н.

Примери за важни временни концентрации:

- Концентрации на мигриращи птици
- Токовища на глухари
- Колонии от прилепи
- Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
- Сватбовища на елени

На територията на ДГС „Пещера” са установени токовища на глухари в следните отдели:

На територията на ДГС „Пещера” са установени сватбовища на елени в следните отдели:

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 1.3

Да се контролира строго браконьерството в района. Да не се допуска безразборно застрояване и безпокойство.

Да се ограничат горскостопанските работи в периода 01-30.09, около сватбовищата на благородния елен.

В подотделите, които са посочени като сватбовища не се допуска извеждане на механизирани дърводобивни дейности през размножителния период. Допускат се единствено дейности свързани с предотвратяване на нарушения от всякакъв произход – напр. противопожарни, лесозащитни мероприятия или такива, които са за защита на важни инфраструктурни обекти.

Лесовъдските мероприятия през останалото време трябва да осигуряват запазване на природната стойност на насажденията като сватбовища, т.е:

- Да не се допуска замърсяване на горските територии с битови отпадъци и вредни химически вещества;

- На местата, където има калища да не се извършва сеч на дървета в радиус от 15 м, а извозните трасета да се проектират и залагат, така че да не разрушават калищата;

Да се прилагат възобновителни сечи с по-дълъг възобновителен период – напр. постепенно-котловинни.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 1.3

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне на половото съотношение на животните.

ВКС 2. ЗНАЧИМИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ФОРМИРАЩИ ЛАНДШАФТ ОТ РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО ВСИЧКИ ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ СЪЩЕСТВУВАТ ПРИ ЕСТЕСТВЕНИ УСЛОВИЯ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Гори, които съдържат жизнеспособни популации на повечето или всички местни видове, трябва да имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещани се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие.

Цялата територия на ДГС „Пещера” попада във ВКС 2.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 2

1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на процента на лесистост на ТП ДГС “Пещера”.
2. Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. Да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.

3. Най-малко 2% от територията на горскостопанската единица трябва да бъдат отделени за осигуряване на гори от основно представените горскодървесни видове, които са във фаза на старост (Old-growth forests).
4. Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.
5. Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.
6. Приоритетно да се прилагат възобновителни лесовъдски системи с дълъг възобновителен период или изборни сечи.
7. Не се допуска смяна на коренния дървесен състав.
8. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. Да не се внасят чуждоземни дървесни видове и произходи с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение на територията на ТП ДГС “Пещера” .
9. Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.
10. След нарушения вследствие на абиотични, биотични и антропогенни причини, да се допуска протичане на естествени сукцесионни процеси, а при доказана необходимост от залесяване да се работи с местни пионерни видове и групови(мозаечни) схеми на залесяване.
11. Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

12.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 2

1. При провеждане на мониторинга се следят и количествените показатели на трите критерия – естественост, фрагментираност и лесистост.

2. Мониторирането се извършва всяка година по документи и снимки. Да се използват действащите лесоустройствени проекти, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския фонд, стопански планове и т.н.

3. Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.

4. На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, касаещи някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини, неустойчиво земеделие и др.

Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки когато е възможно.

ВКС 3. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ РЕДКИ, ЗАСТРАШЕНИ ИЛИ ИЗЧЕЗВАЩИ ЕКОСИСТЕМИ, ИЛИ СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ТАКИВА.

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на *Приложение 4* към Националното ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи. Тези гори включват наличие на:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ЛУП на ТП ДГС „Пещера”. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за

територията на ТП ДГС „Пещера” са идентифицирани 10 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

G1.63 Medio-European neutrophile [*Fagus*] forests

Неутрофилните букови гори са най-разпространените в България букови гори. Формирани са на относително по-големи надморски височини от около 700 до около 1800 (2100) m при типичен планински климат. Заемат предимно северни склонове, долове и клисури. Почвите са неутрални, слабо кисели или слабо алкални, богати на хранителни вещества, влажни кафяви горски (*Eutric*, *Dystric* и *Mollic Cambisols*). Тези гори се развиват при среден хидротермичен режим и се характеризират с участието на редица бореални и средноевропейски видове, което ги прави сходни със средноевропейските букови гори. Преобладаващ дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*), който понякога в по-ниските части формира смесени широколистни гори с участие на *Acer heldreichii*, *A. pseudoplatanus*, *Betula pendula*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior*, *Populus tremula*, *Sorbus aucuparia*, *Ulmus glabra*, а в по-високите части на планините образува смесени широколистно-иглолистни гори с *Abies alba*, *Picea abies* и *Pinus sylvestris*. Храстов етаж обикновено не се формира, но сравнително постоянно участие имат *Daphne mezereum*, *Lonicera xylosteum*, *Rubus idaeus*, *Salix caprea*, *Sambucus racemosa*. Мезофилните букови гори се отличават с богат и разнообразен по флористичен състав и обилие тревен етаж в сравнение с останалите букови гори в България. Доминиращи видове най-често са *Anemone nemorosa*, *Dentaria bulbifera*, *Galium odoratum*, *Lamiaeum galeobdolon*, *Sanicula europea*, *Melica uniflora*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания (Бисерков и др. 2011) с категория “почти застрашено местообитание”.

На територията на ДГС “Пещера” неутрофилните букови гори са представени от следните подтипове:

Типични неутрофилни букови гори (асоциация *Asperulo-Fagetum*). Типичните неутрофилни букови гори са най-разпространения тип букови гори в България. Заемат главно средната част на буковия пояс в диапазона 1000-1500 m надм. вис. в Стара планина, Средна гора, Осоговска планина, Беласица, Родопи, Рила, Пирин, Руй планина, Влахина, Конявска, Васильовска планина и Микренски възвишения.

Отличават се със сравнително ниско покритие на тревния синузий, в който най-често доминират *Dentaria bulbifera*, *Galium odoratum* и *Mycelis muralis*.

Мезофитни букови гори върху сравнително бедни почви (асоциация *Festuco drymejae-Fagetum*). Този подтип включва гори върху бедни до средно богати, добре запасени с влага кафяви горски почви и сенчести склонове с надморска височина от 600 до 1500 m. Етажът на дърветата, в който често пъти субедификатори са *Carpinus betulus* и *Quercus dalechampii*, е със сравнително по-ниско покритие. По-високата почвена влажност определя участието на мезохигрофити като *Eupatorium cannabinum* и *Prunella vulgaris*. Основен доминант е *Festuca drymeja*. Постоянно присъствие имат също *Galium odoratum*, *Prenanthes purpurea* и *Rubus hirtus*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

Местообитанието на територията на ДГС “Пещера” е установено е в отдели: 1 а, 1 б, 2 а, 2 д, 3 а, 3 б, 9 е, 11 д, 11 е, 12 а, 12 б, 12 л, 13 а, 13 с, 32 е, 32 з, 33 г, 33 е, 33 ж, 34 б, 34 е, 35 б, 35 в, 35 е, 35 з, 35 и, 35 к, 36 а, 36 б, 36 в, 36 г, 36 ж, 37 а, 37 б, 37 в, 38 а, 38 б, 38 г, 38 д, 38 ж, 38 и, 39 г, 39 ж, 39 з, 4 а, 4 б, 40 а, 40 б, 40 в, 40 г, 40 к, 42 в, 42 д, 42 е, 43 д, 44 а, 44 в, 44 д, 44 е, 48 б, 48 ж, 48 н, 49 в, 49 г, 49 е, 49 л, 5 а, 5 б, 5 е, 50 а, 55 ж, 57 б, 59 г, 6 а, 60 а, 62 б, 63 б, 64 а, 64 б, 64 з, 64 и, 65 в, 65 г, 66 а, 66 в, 66 г, 66 е, 66 з, 68 з, 68 и, 69 б, 69 д, 69 е, 69 ж, 70 а, 70 в, 70 и, 70 к, 71 б, 71 в, 74 б, 76 а, 76 в, 76 д, 76 з, 77 а, 77 в, 77 д, 77 е, 77 и, 82 ж, 83 а, 83 б, 83 и, 88 а, 88 в, 88 г, 89 б, 89 в, 89 д, 89 е, 90 а, 90 г, 103 б, 103 г, 103 д, 103 ж, 104 б, 132 б, 139 д, 140 а, 140 б, 140 г, 143 а, 143 б, 143 г, 143 е, 144 а, 144 в, 145 а, 145 б, 145 в, 145 г, 145 д, 146 е, 147 б, 147 в, 147 г, 147 е, 147 ж, 148 а, 148 б, 148 в, 148 к, 148 н, 148 с, 149 е, 150 в, 150 е, 168 к, 181 з, 182 а, 182 в, 182 к, 183 б, 183 в, 183 ж, 184 а, 184 е, 185 г, 185 д, 186 г, 186 ж, 188 а, 189 б, 189 н, 189 п, 189 р, 189 с, 190 б, 191 к, 191 л, 192 в, 192 г, 192 д, 193 б, 193 в, 195 е, 196 г, 197 б, 203 б, 203 г, 204 а, 204 в, 205 в, 205 г, 208 б, 208 г, 208 д, 209 в, 209 г, 209 д, 210 з, 210 и, 211 ж, 212 а, 212 г, 212 д, 212 з, 213 а, 213 а1, 213 г, 213 г1, 213 д1, 213 ю, 214 и, 214 к, 215 ж, 215 и, 219 в, 225 д, 226 а, 226 г, 227 а, 228 г, 229 е, 229 ж, 229 з, 230 е, 231 а, 231 б, 234 а, 235 а, 235 б, 235 в, 236 а, 236 в, 236 г, 237 а, 237 б, 238 а, 239 а, 239 б, 239 г, 240 а, 240 б, 240 д, 244 а, 245 а, 245 б, 247 а, 249 а, 250 б, 250 г, 251 в, 251 г, 259 ж, 260 в, 260 е, 260 з, 260 и, 260 о, 260 с, 260 у, 260 ф, 260 х, 261 а, 261 б, 261 г, 261 з, 261 и, 261 к, 263 а, 263 в, 263 г, 263 е, 263 ж, 264 б, 264 д, 275 б, 276 а, 276 б, 276 в, 276 ж, 276 з, 276 и, 276 к, 276 м, 277 а, 277 в, 277 и, 277 к, 277 л, 278 а, 278 в, 278 г, 278 д, 278 з, 285 в, 286 б, 286 ж, 286 и, 286 о, 287 а, 287 в, 287 г, 287 д, 287 л, 288 а, 288 з, 288 и, 292 ж,

298 п, 298 с, 299 а, 299 б, 299 в, 299 ж, 299 з, 299 и, 299 к, 299 м, 299 н, 299 п, 299 р, 299 с, 299 т, 300 а, 300 б, 300 в, 300 г, 300 и, 300 к, 301 з, 301 и, 301 к, 301 л, 301 н, 301 п, 301 р, 302 б, 302 г, 302 е, 302 з, 302 и, 303 а, 303 б, 303 д, 303 з, 303 и, 303 л, 303 м, 303 н, 304 а, 304 б, 304 в, 304 г, 304 д, 304 е, 304 ж, 304 з, 304 и, 304 к, 305 б2, 305 в2, 305 г2, 305 ш, 310 е, 310 ж, 310 з, 310 и, 311 с, 311 т, 312 а, 312 б, 312 в, 312 д, 312 ж, 313 а, 313 б, 313 в, 313 г, 314 в, 341 б, 342 д, 343 в, 345 а, 345 в, 346 б, 349 б, 349 в, 349 г, 351 а, 351 в, 352 а, 352 в.

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасността от зачимяване.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

G1.66 Medio-European limestone [*Fagus*] forests

Ксеротермофилни гори, развиващи се върху варовити, често плиткочувни почви от типове лесивирани файоземи (*Luvic Phaeozems*) и рендзини (*Rendzic Leptosols*). Основен дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*). В състава на дървесния етаж участват още *Tilia tomentosa*, *T. cordata*, *Carpinus betulus* и *C. orientalis*. Храстовият етаж е изграден от *Acer campestre*, *Cornus mas*, *Fraxinus ornus* и *Ligustrum vulgare*. В тревния етаж участват видове, характерни за термофилните дъбови гори (*Brachypodium pinnatum*, *Lathyrus niger*, *Mycelis muralis*, *Physospermum cornubiense*). Характерен белег е и участието на видове от сем. *Orchidaceae* (*Cephalanthera* spp., *Dactylorhiza cordigera*, *Epipactis* spp., *Neottia nidus-avis*, *Orchis pallens*).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “почти застрашено местообитание”.

На територията на ДГС „Пещера” местообитанието е установено в отдели: 16 г, 45 в, 45 д, 45 ж, 81 б, 85 в, 85 г, 97 б, 262 б, 262 в, 262 д, 262 е, 265 б, 265 г, 266 с, 279 а, 279

б, 279 в, 279 г, 279 д, 279 ж, 280 а, 280 б, 280 в, 280 г, 280 д, 280 и, 280 к, 281 а, 281 б, 281 в, 282 а, 282 б, 282 г, 282 д, 282 е, 283 а, 283 б, 283 в, 289 а, 289 б, 289 г, 289 д, 289 ж, 289 к, 289 м, 289 н, 290 а, 290 б, 290 в, 291 а, 291 е, 291 з, 291 к.

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасността от зачимяване.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

G1.69 Moesian [Fagus] forests

Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*). Срещат се предимно в предпланините, ниските планини и долните части на високите планини в диапазона от 100 до 1300 m надм. вис. при условия на умерено-континентален и преходно-континентален климат. Заемат главно сенчести изложения и участъци в доловете с относително по-висока въздушна и почвена влажност. Почвите са кафяви горски (*Cambisols*) и по-рядко канелени горски (*Chromic Cambisols*) и рендзини (*Rendzic Leptosols*). Мизийските букови гори се отличават с термофилен характер, подчертан чрез присъствието на видове от съседно разположените дъбови, липови, габъррови и др. широколистни гори. В горната част от вертикалния си диапазон на разпространение, мизийският бук формира смесени гори с участие най-вече на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и обикновен горун (*Quercus dalechampii*). В по-ниските участъци съедификатори са предимно дървесни видове с южен произход и разпространение - *Acer hyrcanum*, *Corylus colurna*, *Ostrya carpinifolia*, *Quercus cerris*, *Q. frainetto*, *Sorbus torminalis* и *Tilia tomentosa*. Храстов етаж обикновено не е формиран. По-често се срещат единични храсти от *Cornus mas*, *Crataegus monogyna*, *Rosa arvensis*, *Rubus hirtus*, *Ruscus aculeatus*, *R. hypoglossum*. Общото покритие на тревния етаж варира в широки

границы в зависимост от покритието на дърветата и се характеризира с мозаична структура. Най-често се формират микрогрупировки с преобладаване на следните видове: *Aremonia agrimonoides*, *Dentaria bulbifera*, *Euphorbia amygdaloides*, *Galium odoratum*, *Luzula forsteri*, *Melica uniflora* и *Sanicula europaea*. Други видове с висока срещаемост са *Dryopteris filix-mas*, *Hedera helix*, *Lamiastrum galeobdolon*, *Melissa officinalis*, *Mycelis muralis*, *Piptatherum virescens*, *Polygonatum latifolium*, *P. odoratum*, *Potentilla micrantha*, *Sanicula europaea*, *Tamus communis*, *Viola odorata*, *V. reichenbachiana* и *V. riviniana*. Присъствието на *Glechoma hederacea*, *Arum maculatum*, *Geum urbanum*, *Helleborus odorus*, *Lathyrus niger* и *Physospermum cornubiense* е указателно за термофилния характер на този тип букови гори. Характерен е и пролетният синузий от *Arum maculatum*, *Geum urbanum*, *Glechoma hederacea*, *Helleborus odorus*, *Lathyrus niger*, *Physospermum cornubiense* и др.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

На територията на ДГС „Пещера” местообитанието е установено в отдели: 7 а, 8 б, 14 а, 32 ж, 67 а, 86 а, 96 а, 170 в, 181 а, 181 е, 183 г, 183 д, 183 е, 219 г, 238 б, 250 а, 264 в, 274 л, 275 а, 285 з, 285 к, 297 м, 298 л, 298 м, 298 н, 305 ю, 305 ю1, 305 я1, 305 а1, 305 б1.

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасността от зачимяване.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

G1.7C4 Thermophilous [Tilia] woods

Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори. Освен основният вид, в

дървесния етаж участват *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. robur*, *Quercus frainetto*, *Q. petraea* agg., *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *A. tataricum*, *Sambucus nigra*, *Sorbus torminalis*, *Tilia cordata*. В липовите гори няма развит храстов етаж. В някои съобщества сравнително често се среща *Staphylea pinnata*, Други храстови видове, които участват в състава на липовите гори, са *Berberis vulgaris*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare*, *Viburnum lantana*. Тревната покривка е с ниско покритие, като по-често се срещат *Arum maculatum*, *Buglossoides purpurocoerulea*, *Dactylis glomerata*, *Hedera helix*, *Geum urbanum*, *Melica uniflora*, *Melittis melissophyllum*, *Ruscus aculeatus*, *Ruscus hypoglossum*, *Asperula taurina*, *Carex pilosa*, *Cephalanthera damassonium*, *Lilium martagon*, *Limodorum abortivum*, *Platanthera chlorantha*, *Stellaria holostea* и др. Характерно е масовото развитие на пролетни ефемероиди (*Anemone ranunculoides*, *Convallaria majalis*, *Corydalis bulbosa*, *C. solida*, *Ranunculus ficaria*, *Gagea minima*, *Galanthus elwesii*, *Helleborus odorus*, *Isopyrum thalictroides*, *Lamiastrum galeobdolon*, *Polygonatum latifolium*, *Pulmonaria officinalis*, *Scilla bifolia*, *Viola odorata*, *V. reichenbachiana*), които на места формират кратковременен етаж с покритие до 80 %.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “застрашено местообитание”.

На територията на ДГС „Пазарджик” местообитанието е установено в отдели: 99 и, 109 а.

G1.A4 Ravine and slope woodland

Смесени широколистни гори разположени на стръмни и урвести места. Характерни растителни видове са планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*) и едрolistна липа (*Tilia platyphyllos*).

Местообитанието е представено от сенчести и влажни смесени първични или вторични широколистни гори с разнообразен дървесен състав и задължително участие на *Acer* spp., *Tilia* spp. и *Fraxinus* spp. Тези гори заемат най-често стръмни и отвесни скални склонове, сипеи или неравни колувиални наноси, по-често на варовик. Тревният етаж е представен от видове, характерни за буковите гори. Те са се запазили на местата където доминирането на бука е било невъзможно. Флористичният състав е разнообразен, но с най-висока срещаемост са следните видове: *Allium ursinum*,

Dryopteris spp., *Galium aparine*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Mercurialis perennis*, *Phyllitis scolopendrium*, *Polystichum setiferum*, *Urtica dioica* и др.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “застрашено местообитание”.

На територията на ДГС „Пещера” местообитанието е установено в отдели: 10 б, 11 г, 45 и, 101 а, 101 б, 108 а, 108 е, 109 а, 173 а, 180 ж, 198 н, 199 а, 200 а, 201 а, 201 г, 202 а, 203 а, 203 в, 216 а, 216 б, 218 б, 245 б, 247 в, 266 п, 27 в, 271 а, 284 к, 297 г, 297 и, 305 в, 305 м, 305 п1, 309 в, 311 и, 356 г.

G3.16 Moesian [*Abies alba*] forests

Горите от обикновена ела (*Abies alba* subsp. *alba*) имат ограничено разпространение в планините на България. Вертикалната им амплитуда е повече от 1500 m (450-2000 m надм. вис.), като оптимумът им на развитие е между 1000 и 1700 m надм. вис. Заемат най-често долните части на склонове със северно изложение в падини и дълбоки долове, където овлажнението на почвите и въздуха е относително високо. Скалната основа е по-често силикатна, рядко алкална. Еловите гори се развиват най-често върху дълбоки, влажни, богати и много богати, кисели и слабо кисели, добре дренирани и аерирани кафяви горски почви и тъмноцветни планинско-горски почви. Извън тези оптимални характеристики на местообитанията, елата расте при различни топографски, климатични, хидроложки, петрографски и почвени условия, които намират израз в голямото разнообразие във флорния състав на отделните фитоценози.

Монодоминантните гори на обикновената ела все повече се превръщат в изчезващи реликтни фитоценози. По-широко разпространение имат смесените гори, като най-често в тях освен обикновена ела участват още обикновен смърч (*Picea abies*) и обикновен бук (*Fagus sylvatica*). Съотношението между трите вида се мени в различни етапи от тяхната синдинамика. Освен смърч и бук, съедификатори на елата значително по-рядко са белият (*Pinus sylvestris*) и черният бор (*Pinus nigra* subsp. *pallasiana*), бялата (*Pinus peuce*) и черната мура (*Pinus heldreichii*), обикновеният явор (*Acer pseudoplatanus*) и др. Храстов етаж липсва, спорадично се срещат *Corylus avellana*, *Daphne mezereum*, *Lonicera nigra*, *L. xylosteum*, *Rosa pendulina*, *Rubus idaeus*.

В тревния етаж доминират видове, характерни за европейските широколистни мезофилни гори: *Aegopodium podagraria*, *Athyrium filix-femina*, *Cardamine pectinata*, *Dentaria bulbifera*, *Dryopteris filix-mas*, *Euphorbia amygdaloides*, *Galium odoratum*, *Glechoma hederacea*, *Lamium galeobdolon*, *Mycelis muralis*, *Sanicula*

europaea и *Soldanella chrysostricta*, *Luzula luzuloides*, *L. sylvatica*, *Oxalis acetosella*, *Vaccinium myrtillus*, *Rhytidiadelphus triquetrus* и др.

Монодоминантните и смесени с черен бор, смърч и черна мура гори от обикновена ела, развиващи се върху варовикови субстрати, имат ограничено разпространение в Средните Родопи и Славянка. В приземния синузий характерни видове са *Aquilegia vulgaris*, *Corallorhiza trifida*, *Daphne laureola*, *D. oleoides*, *Epipogium aphyllum*, *Haberlea rhodopensis*, *Hepatica nobilis* и *Rubus saxatilis*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “застрашено местообитание”.

На територията на ДГС “Пещера” местообитанието е установено в отдели: 49 д, 55 е, 55 и, 61 а, 62 а, 62 в, 64 в, 66 д, 69 а, 75 б, 75 д, 75 е, 76 е, 76 и, 77 з, 89 ж, 90 б, 90 в, 90 е, 90 ж, 90 з, 103 а, 103 е, 122 а, 126 а, 126 г, 126 и, 126 л, 139 б, 140 д, 145 е, 146 д, 147 д, 289 л, 289 о, 335 б, 337 а, 338 а, 339 а.

Горите от смърч са доминиращи в иглолистния горски пояс в планините на България. Най-големи площи заемат в Родопите, Рила, Пирин, по-ограничено се срещат в Западна и Средна Стара планина, Витоша и Осоговска планина. Основното развитие на смърчовите фитоценози е между 1500-1600 и 1900-2100 m надм. вис. В затворени котловини и дълбоки долини, главно в Родопите, където се наблюдават температурни инверсии, се създават условия за развитие на смърчови фитоценози и при 1200 m надм. вис. Формите на релефа, надморската височина, изложението, основната скала и почвите не са строго определящи за развитието на смърчовите гори, но имат съществено значение за флористичния им състав и продуктивността им. Предпочитани са северните изложения и заравнените терени или склоновете с умерен наклон. Основните скали и почвите са кисели. Към горната граница на гората почвите са тъмноцветни планинско-горски (*Mollic Cambisols*), а на по-малка надморска височина - кафяви горски (*Eutric Cambisols*). Рядко (главно в Средните Родопи) смърчови монодоминантни и полидоминантни гори се развиват и на варовити, хумусно-карбонатни почви (*Rendzic Leptosols*). Поради високия склоп на голяма част от смърчовите гори, в тях почти не се развива храстов, а в някои случаи и тревен етаж.

В зависимост от надморската височина и флористичния състав се разграничават два подтипа.

В зависимост от условията на месторастенето елата формира чисти но по-често смесени насаждения. Предвид изразената сенкоиздражливост на вида, за участие в насажденията, е необходимо прилагането на лесовъдски системи да осигурят неиното възобновяване. В тази връзка особено подходящо е прилагането на единиюно-изборната сеч, групово – постепенната сеч и групово-изборната сеч с размер възобновителните площи между 25-30 метра. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различни фази в развитието на елата

Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

1. G3.1B Alpine and Carpathian sub-alpine [*Picea*] forests

В горната зона на разпространението си (1700-2100 m надм. вис.) горите от обикновен смърч са предимно монодоминантни, с участие на бяла мура (*Pinus peuce*) и бял бор (*Pinus sylvestris*). Те формират горната граница на горите, като в някои участъци в Рила, Пирин и Стара планина са изместени от тези на бялата мура (*Pinus peuce*). В смесените гори от смърч и бяла мура обилието на смърча често е по-високо от това на бялата мура. Те са разпространени главно в каменисти участъци на горната граница на гората. В Родопите много характерни са смесените бялоборово-смърчови гори, срещащи се и при по-малка надморска височина. На северни изложения заемат предимно изпъкнали форми на релефа, а по южните предпочитани са подножията на склоновете или пониженията. В много случаи имат първичен характер, докато при други изложения и части от релефа те са главно преходен стадий във възстановяване на коренната смърчова гора, унищожена от различни фактори. Понякога е формиран храстов етаж от клек (*Pinus mugo*) и сибирска хвойна (*Juniperus sibirica*). В тревната покривка участват видове, характерни за подсъюз *Eu-Piceenion - Dryopteris dilatata, Homogyne alpina, Luzula sylvatica, Melampyrum sylvaticum, Moehringia pendula*. На горната граница на гората, където високопланинските смърчови гори са с разреден склоп и групово разположение на дърветата, навлизат и видове от субалпийската тревна растителност - *Festuca nigrescens, F. valida, Vaccinium myrtillus* и др. В Рила и Западните Родопи е широко разпространена асоциацията *Moehringio pendulae-Piceetum*.

Тези типове гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

На територията на ДГС “Пещера” местообитанието е установено в отдели: 121 е, 121 л, 121 м, 121 н, 121 о, 123 а, 123 д, 149 ж, 159 а, 159 в, 160 а, 160 г, 137 г, 123 е, 138 б, 130 н, 131 г, 132 а, 132 ж, 132 и, 133 а, 133 б, 133 е, 134 а, 134 з, 134 л, 136 а, 153 а, 153 в, 153 е, 153 к, 154 а, 154 в, 154 е, 154 и, 154 к, 155 г, 155 ж, 156 а, 156 б, 156 в, 156 д, 156 ж, 157 в, 157 г, 158 б, 158 з, 163 у, 164 а, 164 б, 160 м, 160 р, 161 б, 161 в, 161 е, 161 з, 162 а, 162 б, 162 в, 162 ж.

Смърчовите насаждения са изключително подходящи за прилагане на изборните форми на стопанство и сечи с дълъг възобновителен период (групово-постепенна, неравномерно-постепенна), които да осигурят неравномерната им пространствена структура. Да се ограничи прилагането на постепенната сеч. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните фази в развитието на смърчовите гори.

Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests). Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

2.G3.1E1 South-eastern Moesian [*Picea abies*] forests

В долната част на разпространението си (1200-1800 m надм. вис.) горите от обикновен смърч по-често са смесени с участие на обикновена ела (*Abies alba*), бял бор (*Pinus sylvestris*) и обикновен бук (*Fagus sylvatica*). В тревния етаж участват както видове, характерни за европейските широколистни мезофилни гори, така и видове, характерни за иглолистните бореални гори - *Dentaria bulbifera*, *Epilobium montanum*, *Festuca drymeja*, *Luzula luzuloides*, *L. sylvatica*, *Oxalis acetosella*, *Rhytidadelphus triquetrus*, *Vaccinium myrtillus*, *Veronica urticifolia*, *Viola reichenbachiana*. Тези гори се отнасят към подсъюз *Abieti-Piceenion* и асоциация *Veronico urticifoliae-Abietum*.

Тези типове гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

На територията на ДГС “Пещера” местообитанието е установено в отдели: 65 а, 103 в, 165 а, 166 а, 166 б, 166 в, 166 д, 167 а, 167 в, 167 г, 167 е, 175 д, 175 е, 176 а, 176 м, 137 ж.

Смърчовите насаждения са изключително подходящи за прилагане на изборните форми на стопанство и сечи с дълъг възобновителен период (групово-постепенна, неравномерно-постепенна), които да осигурят неравномерната им пространствена структура. Да се ограничи прилагането на постепенната сеч. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните фази в развитието на смърчовите гори. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests). Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

G3.56(0) [*Pinus pallasiana*] and [*Pinus banatica*] forests

На Балканския полуостров, включително територията на България, расте подвидът паласов черен бор (*Pinus nigra* subsp. *pallasiana*). Съобществата на паласовия черен бор в България са отнасяни към средиземноморската растителност. Видът е ксеротермен с голяма вертикална амплитуда на разпространение - около 1400 m (400-500-1800) m надм. вис. Преобладаващата част от черноборовите гори в съвременната растителна покривка се намират между (600) 800 и 1300-1500 m надм. вис., най-често в условията на силно пресечен релеф. Те се срещат в различни пояси - от ксеротермния дъбов пояс, през мезофилните габърново-горунов и буков, до микротермния иглолистен пояс в планините и попадат в различни климатични и фитогеографски териториални подразделения. Разпространени са от Славянка и Източните Родопи до Предбалкана. Най-широко разпространение имат в Родопите, Влахина планина и Пирин, сравнително по-ограничено се срещат в Славянка, Рила, Осогово, ниските планини в Западна България, Стара планина и Предбалкана. Попадат в трите климатични области на територията на България: умерено континентална, преходна и континентално-средиземноморска. Въпреки че по своите екологични особености фитоценозите на паласовия черен бор се отнасят към ксерофитния тип растителност, изложението не ограничава съществено развитието им. По-често се срещат на южни, с южна компонента и източни склонове. Наклонът на заеманите терени може да бъде много

голям. Единични дървета се срещат и на отвесни скални стени и видът проявява пионерни качества. Силно предпочитани са алкалните скали, като в северните райони те са задължителни, а в южните части на страната се срещат и върху друг тип скална основа. Това определя развитието им върху хумусно-карбонатни почви от типа рендзини (*Leptosols rendzic*), като не е изключено и върху канелени горски или кафяви горски почви (*Cambisols*), особено на силикатна скална основа. Те често са ерозирани, слабо развити и с малка мощност. Влажността на почвите варира през вегетационния период от ниска до сравнително умерена.

Черният бор образува както монодоминантни (преобладаващата част от ценозите), така и смесени съобщества с други иглолистни или широколистни дървесни видове, които по своите екологични характеристики са ксеротермни или мезоксерофитни. На по-малка надморска височина, в ксеротермния дъбов пояс, предимно в южните райони на страната (Хасковско, Кърджалийско, Доброостански масив), са останали отделни фрагменти от някога широко разпространени там черноборови гори. Част от тях са монодоминантни, в други с различно обилие се срещат ксеротермни видове дъб (*Quercus frainetto*, *Q. pubescens*), келяв габър (*Carpinus orientalis*), както и *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Pyrus pyraeaster*, *Sorbus torminalis* и др. В храстовия синузий са разпространени *Cornus mas*, *Corylus avellana*, *Cotinus coggygria*, *Syringa vulgaris*, а средиземноморски облик им придава участието на *Genista carinalis*, *G. rumelica*, *Juniperus oxycedrus* и др. В тревната покривка доминират *Brachypodium pinnatum*, *B. sylvaticum*, *Festuca heterophylla*, *Melica uniflora*, *Poa nemoralis* и др. В състава им участват редки и защитени от закона видове: *Anthemis rumelica*, *Carduus thracicus*, *Fritillaria pontica*, *Verbascum roripifolium*, *V. rupestre* и др.

От широко разпространени в миналото сега горите от черен бор са острови сред широколистната растителност. С увеличаване на надморската височина (800-900-1350 m) флористичното разнообразие на фитоценозите на черния бор се увеличава. Нерядко в ролята на субдоминанти или като примес, привнасяйки мезофилни черти във фитоценозите, се явяват *Quercus dalechampii*, *Fagus sylvatica*, *Carpinus betulus*, по-рядко *Abies alba*, *Fraxinus excelsior*, *Picea abies*, а на някои места се среща и *Abies alba* subsp. *borisii-regis*. Съставът на храстовия синузий не се променя съществено (*Carpinus orientalis*, *Clematis vitalba*, *Cornus mas*, *Corylus avellana*, *Cotinus coggygria*, *Daphne mezereum*, *Juniperus communis*, *J. oxycedrus*, *Rubus* spp., рядко *Arctostaphylos uva-ursi*), но обилието им е силно ограничено. Тревната покривка изграждат *Brachypodium pinnatum*, *B. sylvaticum*, *Calamagrostis arundinacea*, *Hedera helix*, *Sesleria latifolia*, *Trifolium alpestre*

и др., като се появяват и мезофилни видове: *Cruciata glabra*, *Oxalis acetosella*, *Sanicula europaea*, *Viola canina* и др. На скалисти терени в дерета, главно в югозападните райони на страната, черният бор формира фитоценози с водния габър (*Ostrya carpinifolia*). В тревната покривка са разпространени *Cephalanthera rubra*, *Poa nemoralis*, *Scabiosa rhodopensis*, *Sesleria latifolia* и др.

Тези типове гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “уязвимо местообитание”.

На територията на ДГС “Пещера” местообитанието е установено в отдели: 44 ж, 47 д, 85 д, 85 е, 183 и, 183 к, 214 ж, 215 з.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Гора във фаза на старост (Old growth forests) е горска територия, в която гората е достигнала значителна възраст, не е била обект на големи природни и антропогенни нарушения и са представени следните характеристики:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

Необходимо е на най-малко 2% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Особено подходящи за тази цел са естествени насаждения с възраст над 100 години, които не са били обект

на стопанска дейност. Препоръчително е горите във фаза на старост да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по-малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

Гори, отличаващи се с посочените по-горе характеристики гори намиращи се във фаза на старост или притежаващи потенциал за превръщането им в такива на територията на ДГС „Пещера“ са установени в отдели: 313 д, 314 в, 314 г, 314 е, 85 в, 85 д, 130 л, 119 б, 120 д, 121 в, 121 ж, 137 у, 138 з, 164 а, 181 к, 181 л, 188 а, 190 у, 104 г, 72 а, 73 г, 73 д, 73 ж, 74 б, 74 в, 74 г, 74 к, 78 а, 78 б, 78 в, 78 е, 78 ж, 78 и, 79 а, 79 д, 79 е, 88 д, 88 е, 88 ж, 88 з, 88 и, 103 в, 103 г, 335 б, 336 а, 343 в, 37 а, 38 в, 38 г, 38 д, 39 г, 39 з, 40 а, 43 а, 202 а, 202 б, 224 б, 225 в, 225 г, 228 г, 234 а, 244 а, 302 г, 102 г, 102 ж, 103 а, 103 б, 104 а, 104 б, 69 д, 79 ж, 80 в, 80 е, 81 д, 81 з, 83 а, 83 в, 86 а, 86 б, 86 е, 86 ж, 86 з, 87 а, 87 б, 88 в, 88 д, 43 б, 44 а, 48 б, 48 м, 49 е, 52 и, 53 б, 55 к, 88 к, 55 м, 57 б, 58 д, 60 а, 65 в, 66 а./съгл.заповед №245/24.06.2016 г.на Директора на ТП ДГС „Пещера“ /

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост, определените насаждения трябва да се остави на естествената им динамика. В тях се не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50% от съответната ГФС/.

Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на тези ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече годишно, ако е необходимо сезонно отчитане, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.
2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.
3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.
4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване на необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИЗПЪЛНЯВАТ ВАЖНИ ПРИРОДНИ ФУНКЦИИ В КРИТИЧНИ СИТУАЦИИ (НАПР. ЗАЩИТА НА ВОДОСБОРИ, КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА).

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- **Гори представляващи единствени източници на питейна вода**
- **Гори от решаващо значение за водосбора**

- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ТП ДГС „Пещера” са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП ДГС „Пещера” са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно - битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водоземането и 50 м под него с ширина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

За територията на ТП ДГС „Пещера” в тази консервационна стойност попадат следните отдели и подотдели, посочени в Таблица 2, определени като вододайна зона, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно - битови нужди с обща площ 553,1 ха:

Таблица № 2. Списък на отдели и подотдели, определени като вододайни зони за ТП „ДГС-Пещера“

ДГС“Пещера“	Отдели	Площи на отделите-ха
Водод.зона за водоснабдяване на летовище „Атолука“	123-3;126 е-и,4,5,7;	14,1
Водод.зона за водоснабдяване на гр.Пещера	84 б,в,4,6;88 а-г,1,2;89 а-и,1-4;90а-з, 1; 95 а,б,1-4;	181,4
Вододайна зона за водоснабдяване на с.Равногор	175 е;176 а-г,л,м,2,3;	46,1

Вододайна зона за водоснабдяване на гр.Кричим	354 з	1,3
Вододайна зона за водоснабдяване на с.Равногор	163 г-ж,о,п,2; 164 б,2;	125,4
Вододайна зона за водоснабдяване на с.Равногор	123а-е,1,2,4-6;124а-д,1-10;125а-е,1-9;	179,0
Водод.зона за водоснабдяване на гр.Пещера	85а-е,1-4;86а-г,1-3;95в-е;102в,г,1,2;	5,8

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. До обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., се използват следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

- ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора – изборни и дългосрочно-постепенни сечи;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е висока от 0.8, тъй като се влошава водният баланс;
- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Да не се складира дървесина непосредствено във водните течения, без подходящите защитни дейности (поставяне на подпори, лонгони и др.)
- ✓ Да не се извършва подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.

2. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.
3. След обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., горскостопанските мероприятия трябва да се съобразяват с посочените в нея режими на стопанисване и опазване.
4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите .

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus tugo*);
3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метровата ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. ГТ попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ДЛ"Пещера" са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 3 и 7 от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС.

Отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.2.3 на територията на ТП ДГС „Пещера“: **6 е, 9 б, 23 и, 24 2, г, 26 в, 27 ф, 28 л, 85 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, 86 1, 2, 3, а, г, 95 в, г, д, е, 97 б, 7, 51, 98 3, 51, 99 2, 101 3, 102 1, 2, в, г, 107 а, 111 1, а, б, в, г, д, 112 1, а, б, в, г, 119 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, 120 1, 2, 3, 4, 5, б, в, г, д, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 121 1, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 122 1, 2, 3, а, б, в, д, е, ж, 123 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, 124 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, д, 125 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, 126 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 127 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, ж, з, 128 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 129 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 130 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 131 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 132 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 133 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, 134 2, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 135 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, 136 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 137 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, н, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 138 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 139 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, 140 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 141 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, 142 1, 2, 3, 4, а, б, в, к, м, н, 143 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, 144 1, 2, 3, а, в, г, д, е, 145 1, 2, 3, 4, б, а, б, в, г, е, ж, з, и, к, 146 1, 2, а, б, в, д, е, з, л, м, н, о, п, р, 147 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, 148 1, 2, 3, а, б, в, г, е, ж, и, к, л, н, п, с, 149 а, б, в, д, е, ж, и, л, 150 1, б, в, г, д, е, 151 1, 2, 3, а, б, г, и, к, о, п, р, у, ц, ч, ш, ш, ю, 152 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, 153 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 154 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 155 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, 156 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, 157 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, 158 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 159 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 160 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 161 1, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, 162 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 163 1, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, н, о, п, р, с, т, у, ф, 164 1, 2, а, б, в, г, д, 168 е, з, к, л, м, 169 1, 2, е, ж, 170 а, б, в, д, ж, 171 1, 2, 3, а, б, 172 1, 2, а, б, в, г, д, 173 1, 2, а, б, в, 174 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 176 5, з, 177 5, г, д, е, ж, и, л, 178 1, 2, 3, а, б, г, д, е, 179 а, б, в, г, д, е, ж, з, 180 1, 2, б, в, г, д, е, ж, з, 181 1, а, б, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 182 а, б, в, д, и, к, 183 1, 2, а, б, в, г, з, и, к, л, м, н, о, п, 184 а, б, в, д, е, 185 1, 2, а, б, в, г, д, ж, з, 186 а, в, г, д, е, 187 1, 2, а, б, в, е, ж, з, и, к, 188 а, в, 189 б, г, д, о, с, т, 190 2, а, б, в, з, и, р, с, у, ф, ц, 191 б, з, к, л, м, н, о, р, с, 192 1, а, б, в, г, д, е, и, к, 193 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, 194 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, 195 1, 2, а, б, е, ж, з, и, к, л, м, н, 196 1, а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, 197 1, 2, а, б, в, д, е, ж, з, и, к, 198 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, е, и, к, н, п, т, у, ф, 199 1, 2, а, б, 200 а, в, г, 201 1, 2, а, б, в, г, 202 1, а, б, 203 1, 2, 3, а, б, в, г, 204 1, 2, 3, а, б, в, г, д, 205 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, 206 1, б, в, г, 207 1, 2, 3, а, б, г, д, е, ж, 208 а, б, в, г, д, е, ж, з, 209 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, 210 1, 2, 3, 4, 5, а, г, е, ж, з, и, л, 211 2, 3, а, б, в, е, ж, з, и, 212 1, 3, а, г, д, з, л, 213 1, 2, 3, 4, 5, а, а1, в1, г, г1, д1, е, ж, з, к, м, н, р, т, ц, ч, ш, ш, ю, 214 1, 2, 3, ж, и, к, л, 215 1, 2, 3, 4, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, м, 216 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, 217 1, 2, а, б, в, 218 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, 219 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, 220 1, 2, 3, 4, 5, а, в, г, д, 221 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, в, г, д, е, ж, з, 222 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, 223 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, 224 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, 225 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, 226 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, 227 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, 228 1, в, г, д, е, ж, 229 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, б, г, е, ж, з, и, к, н, о, п, т, 230 1, 2, 4, 5, б, г, д, е, 231 1, 2, 3, 5, а, б, в, г, д, 232 1, а, б, в, 233 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, 234 1, а, б, в, г, д, 235 1, 2, 3, а, б, в, 236 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, 237 1, 2, 3, 4, 5, б, а, б, в, г, 238 а, б, в, г, 239 1, а, б, в, г, 240 1, а, б, г, д, е, 241 б, в, 242 1, а, б, в, 243 а, б, в, 244 а, б, в, 245 1, а, б, 246 1, а, б, 247 1, а, б, в, 248 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, 249 1, а, б, в, г, 250 а, б, г, д, 251 а, б, в, г, 252 1, а, г, 253 а, б, в, г, д, ж, з, и, 254 2, 3, 5, а, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т,**

255 1, а, б, в, д, е, ж, **256** 1, 3, 4, 5, 6, 7, в, г, е, ж, з, **257** 1, а, б, в, г, **258** 1, 2, 3, а, б, в, г, е, ж, и, к, л, н, **259** 2, 3, а, б, в, г, е, ж, з, к, **260** а, б, в, г, д, е, з, и, о, р, с, у, ф, **261** 1, 2, а, б, г, е, з, и, к, **262** 1, 2, а, б, в, д, е, **263** 1, а, в, г, д, е, ж, з, **264** 1, а, б, в, г, д, **265** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, **266** 1, 2, 3, 4, а, б, в, е, з, и, к, л, м, с, т, у, ф, х, ч, **267** 1, а, в, г, е, з, и, к, **268** 1, 2, в, г, е, ж, **269** 1, 2, б, в, г, д, е, **270** 1, 2, а, в, г, **271** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **272** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **273** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **274** а, в, г, д, и, к, л, **275** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **276** 1, а, б, в, ж, з, и, к, л, м, **277** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **278** 1, 2, 3, 4, 51, 52, 53, а, в, г, д, е, з, **279** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **280** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, з, и, к, **281** 1, 2, 3, 51, а, б, в, д, **282** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, а, б, г, д, е, **283** 1, 2, а, б, в, **284** 1, 2, а, б, в, г, е, з, и, к, **285** 1, 2, 3, в, е, **286** 1, 2, а, б, в, г, ж, з, и, к, л, м, н, о, **287** 1, 2, 3, 4, 5, 51, а, б, в, г, д, ж, з, к, л, м, н, о, п, **288** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, ж, з, и, к, **289** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **290** 1, 2, 3, а, б, в, **291** 1, а, б, г, д, е, ж, з, и, к, **292** 1, 2, а, в, г, д, ж, **293** 1, 2, 3, 4, а, б, в, **294** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, **295** 1, 3, 4, 5, 6, а, б, в, д, ж, з, л, м, н, о, п, **296** а, б, в, г, д, **297** 1, 2, 3, 4, 5, б, в, г, д, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **298** 1, 2, а, б, в, г, л, м, н, о, п, р, с, **299** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, ж, з, и, к, л, м, н, п, с, т, **300** 1, 2, а, б, в, з, и, к, **301** 1, 2, 3, 4, а, з, и, к, л, м, н, о, п, р, ф, ю, **302** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **303** а, б, в, г, з, и, к, л, м, н, **304** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **305** 1, 2, 3, 4, а, б, б2, в2, г2, л2, м, о1, п1, с2, ш, **306** 1, 2, 3, 4, 51, а, а1, б, г, д, е, з, и, л, н, п, р, с, у, х, ш, я, **307** а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, н, о, п, **308** 1, а, б, в, в1, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, с, у, ф, х, ч, **309** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, **310** 1, а, д, е, ж, з, и, **311** 1, 2, 51, в, е, з, и, к, о, п, с, т, **312** 1, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, **313** 1, б, в, г, д, **314** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, **322** 1, 2, а, б, в, г, д, ж, з, л, м, н, о, п, **323** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, е, ж, **324** 1, а, б, в, г, д, **325** 1, а, б, в, г, **326** 1, в, е, ж, **327** а, б, **333** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **334** 1, 3, 4, **354** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **355** д, ж, и, **356** 1, а, б, е, к, **357** а, б, г, д, **358** 1, 2, 3, 4, 5, а, в, д, ж, и, к, **362** г, **363** г, **364** н, **367** а.

Отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.2.7 на територията на ТП ДГС „Пещера“:
179 б, в, г, д, е, **180** 2, б, в, г, д, **181** к, **200** в, **201** б, в, **202** б, **216** 7, в, **217** 2, **218** 4, в, г, **219** 4, 5, 6, 7, д, е, ж, **222** 3, в, **223** 1, 2, 3, 4, 5, б, в, г, **224** 3, 4, 5, 6, 7, б, **225** 7, в, **226** в, **227** 3, 4, 5, г, **228** ж, **231** 2, 3, д, **232** 1, в, **233** 6, б, **234** д, **242** 1, в, **243** в, **244** в, **246** б, **247** 1, в, **248** 4, 6, 7, г, д, **344** 1, 2, а, б, **345** г, **348** 1, 2, а, **350** 1, 2, а.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

- 1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;**
- 2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,**
- 3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в**

снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;

От ГТ, включени на територията на ТП ДГС „Пещера” за тази консервационна стойност се покриват определенията по т.1 и 3.

1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;

Насаждения с наклон над 30°: 3 а, 5 в, 6 б, 14 а, 17 з, а, б, в, г, д, е, ж, 24 д, 25 л, 26 б, р, 27 9, 28 и, к, 29 4, 31 з, и, 32 г, з, и, 33 б, в, 36 ж, 37 а, 39 г, е, з, 40 г, 41 а, 46 8, 11, 12, б, в, д, е, ж, з, 48 3, 50 4, д, 51 б, е, 52 ж, з, 55 л, м, н, о, 56 б, в, 61 а, 65 в, г, 66 а, в, 67 1, а, б, в, г, д, 68 1, 3, а, б, в, г, д, е, 69 г, д, 70 1, 2, а, б, в, и, к, 71 а, б, в, 73 а, 74 1, а, б, в, 75 1, 2, б, 76 1, а, 77 1, и, 80 1, 84 2, 3, 4, 8, а, б, в, 85 2, 3, а, б, в, г, 86 1, а, г, 89 2, 3, 4, д, е, 90 1, а, б, в, г, ж, з, 95 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, 96 а, 97 1, 4, а, в, 98 1, 2, 100 2, 110 а, 125 г, 127 а, б, 130 ж, 134 г, 137 ш, 138 а, 140 в, г, 144 а, в, 145 1, а, г, е, 146 л, м, н, о, 148 а, б, г, е, ж, и, к, л, 149 а, е, 158 ж, 163 т, у, 168 д, з, м, 169 51, д, ж, 170 а, б, в, г, д, 171 а, б, 172 2, а, в, д, 173 2, а, б, в, 174 1, б, в, г, д, е, ж, з, и, 176 б, е, м, 178 г, д, е, 179 а, б, в, г, д, е, ж, з, 180 б, г, е, ж, з, 181 1, е, и, к, л, м, н, о, п, 182 а, к, 183 б, н, 187 2, а, ж, з, и, к, 188 а, 189 б, 191 з, к, н, о, с, 192 1, а, б, в, д, е, к, 193 1, в, г, е, 194 2, а, г, 195 е, л, 196 л, 197 а, б, в, г, д, е, 198 б, в, у, ф, 199 1, 2, а, б, 200 а, в, г, 201 1, 2, а, б, в, г, 202 1, а, б, 203 1, 2, а, б, в, г, 204 1, 2, 3, а, б, в, г, 205 б, в, г, д, ж, 208 б, в, г, д, е, з, 209 3, б, в, г, д, 210 3, а, б, з, и, 211 2, 3, ж, 214 1, ж, и, к, л, 215 3, 4, е, ж, з, м, 216 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, 217 1, 2, а, б, в, 218 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, 219 3, 4, 5, в, г, д, е, 221 2, 4, 5, 6, 7, д, е, ж, з, 222 1, 2, 4, 5, а, б, в, г, 223 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, 224 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, 225 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, б, в, г, д, 226 1, 2, 3, 4, 5, б, в, г, 227 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, 228 г, д, е, ж, 229 е, ж, з, н, п, 230 2, 4, 5, г, д, е, 231 а, б, в, г, д, 232 1, а, б, в, 233 2, 3, 4, 5, 6, а, б, 234 а, б, в, г, д, 235 а, 236 2, а, б, в, 237 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, 238 а, б, в, г, 239 а, б, в, г, 240 б, г, д, е, 241 б, в, 242 1, а, б, в, 243 а, б, в, 244 а, б, в, 245 а, б, 246 1, а, б, 247 1, а, б, в, 248 1, 2, 4, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, 249 в, г, 251 а, б, 256 в, 258 2, 3, а, б, в, 259 в, 260 о, р, 262 1, 2, 265 1, 3, б, г, 266 л, у, ф, 271 а, з, 281 б, 288 а, в, к, 289 б, ж, з, м, о, 290 б, в, 291 к, 292 б, 298 а, 299 б, в, г, 300 а, 301 и, ю, 302 1, 2, 303 н, 304 а, 307 б, 308 г, 309 1, 5, а, в, г, 311 б, е, 312 1, 313 г, 314 в, 329 1, 335 б, 336 а, 337 а, 338 1, а, 356 а, б, г.

2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси: 256 1, 2, 3, 4, в, 258 3, и, к, л, м, н, 259 а, б, в, г, е, 265 б, г, 266 т, 273 1, 2, а, б, в, 297 3, 4, 5, в, г, п, 298 а, 305 1, 2, а, б, к1, л1, м, м1, н1, о1, п1, р1, с1, ф1, 308 1, а1, б1, в1, г, т, у, ф, х, ц, ч, 327 а, б.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора (изборни и дългосрочно-постепенни сечи), като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме (1-во прореждане до 35-40 годишна възраст), отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвести терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.

2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

- ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегнатата площ).
Наблюдение – всяка година;
- ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

- ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
- ✓ Площна динамика на свлачището;
- ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;

Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. И максимум 250 м. И състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

На територията на ДГС Пещера като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари са определени: **1 б, 3 б, и, 4 д, 5 б, 9 4, 12 а, л, 13 3, с, 24 5, 25 3, 4, б, г, д, 30 к, 31 ж, з, и, к, м, 32 г, е, ж, и, 33 3, б, г, е, ж, 34 б, е, 35 3, б, в, е, з, и, к, 36 1, 2, 4, а, б, в,**

г, **37** 1, 2, 3, а, б, в, **38** 1, 4, а, б, г, д, и, **39** г, е, з, **40** а, **42** 1, 2, 4, в, д, е, **43** 1б, д, **44** а, в, и, **48** б, **49** в, г, **52** з, **55** ж, л, м, **56** 2, 3, б, в, **57** 2, б, **59** г, **60** а, **63** б, **64** а, б, з, **65** 3, 4, **69** и, **89** е, **103** б, д, ж, **104** б, **132** б, **139** д, **140** г, **143** г, е, **148** к, н, с, **149** е, **150** в, е, **153** б, **168** к, м, **186** г, е, ж, **187** а, **189** б, ж, з, н, п, р, с, у, ф, **190** б, **191** к, л, **192** б, в, г, д, ж, **193** б, в, **195** ж, **196** г, л, **197** б, д, **208** б, г, д, **209** в, г, **210** 4, и, **211** ж, **212** 1, 3, г, д, з, **213** 3, 4, 5, а1, г1, д1, ю, **215** ж, **220** 5, **229** 1, 2, 3, **287** л, **288** з, и, **289** ж, **302** 1, 2, б, г, з, и, **303** н, **313** г, **314** в, **341** б, **342** д, **343** 3, в, **345** а, в, **346** б, **349** б, в, г, **351** а, в, **352** а, в.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.
2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7 върху цялата площ на ГВКС 4.4. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групова структура.
3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.
4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;
2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).
3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ТП ДГС „Пещера” са идентифицирани гори, които отговарят на определението за ВКС 4.5.3, свързани със защита на инженерни съоръжения.

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.5.	Отдели и подотдели	Площи на отделите
Защитна ивица край ж.п. линия	ж.п.линия Пловдив-Пещера-отд.294 а, б, 2; 295 в, г, ж, б; 355 а	11,3
Защитена ивица край чашките на яз.“Батак“,“Въча“и „Кричим“	179 б-е;180 б-д; 181 к; 200 б, в; 201 в; 217 2; 218 4; 219 ж, 4-7; 222 в, 3; 223 б-г, 1-5; 224 б, 3-7; 225 в, 7; 226 в; 227г, 3-5; 228 ж; 231 д, 2, 3; 233 б, 6; 234 д; 242 в, 1; 243 в; 244 в; 246 б; 247 в, 1, 2; 248 г, д, 4, 6, 7; 344-цял; 345 г; 348 а,1, 2;350 а,1, 2;	360,6

ВКС 5. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ ОСНОВНИТЕ НУЖДИ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ (ПОМИНЪК, ПРЕПИТАНИЕ, БИТОВИ НУЖДИ, ЗДРАВЕ)

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и

трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Гъби
- Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

Територията на ДГС “Пещера” обхваща община Пещера със землищата на град Пещера и селата Радилово, Капитан Димитриево, Равногор, Розово, Жребичко, Козарско, Исперихово, Бяга, Брацигово.

Всички селища на територията са централно водоснабдени, електрифицирани, с телефонна мрежа и изградена пътна мрежа до всяко селище.

В община Пещера през последните години добре се развиват секторите строителство и туризъм, поради подходящите природни дадености.

ДГС “Пещера” е с висока лесистост – над 90% от територията са залесени площи. По данни на общината на територията на ДГС “Пещера” в горския сектор са заети около 20-30% от населението в района, които работят в горското стопанство,

дърводобива и дървопреработката. Макар и нисък % на заетите в сектора, горското стопанство има основен дял в икономиката на общината, като дървопреработването се очертава като един от основните отрасли, осигуряващи доходи на населението. Съществуват над 20 местни дърводобивни фирми, които са ангажирани в ползванията от горите на горското стопанство.

Може да се каже, че цялото население на територията на ДГС “Пещера” се отоплява с дърва, което говори за важността на този ресурс за района. Средногодишното производство на дърва за огрев от държавните гори в ДГС “Пещера” е около 10 000 м³, като за последните 3 години е 6361 м³. Отделно от това количество, ДГС осигурява допълнително при преференциални условия само за местното население през последните 3 години и 6572 м³ по тарифа на корен. По такъв начин ДГС “Пещера” задоволява значителна част от нуждите на домакинствата на територията с дърва за огрев и за бита.

Ползването на пашата се разпределя след съгласуване с кметствата за нуждите на местното население по подадените списъци с броя глави добитък по землища в съответствие с допустимото ползване по ЛУП. Поради намаляне на стадата на територията на горското стопанство, обаче, за предходните години за паша са заявявани и определяни за ползване средногодишно около 10% от предвидените за целта по ЛУП площи:

2008 г. -	землище Пещера - 6833 дка – 415 бр.едър , 1090 бр.дребен добитък
	землище Радилово – 2524 дка – 120 бр.едър, 300 бр.дребен добитък
	землище Капитан Димитриево – 2512 дка – 100 бр.едър, 250 бр.дребен
	землище Равногор – 2670 дка -170бр.едър, 860 бр.дребен
	землище Розово – 2001 дка – 140 бр. едър,660 бр.дребен
	землище Жребичко – 1164 дка- 75 бр.едър, 370 бр. Дребен
	землище Козарско – 794 дка – 65 бр.едър,250 бр.дребен
	землище Исперихово- 808 дка- 70бр.едър,260 бр.дребен
	землище Бяга – 1735 дка -145 бр.едър,540 бр.дребен
	землище Брацигово – 2072 дка – 130 бр.едър, 670 бр.дребен

- 2009 г. - землище Пещера - 2926 дка – 213 бр.едър , 184 бр.дребен добитък
 землище Радилово – 440 дка – 30 бр.едър, 40 бр.дребен добитък
 землище Капитан Димитриево – 1034 дка – 75 бр.едър, 67 бр.дребен
 землище Равногор – 905 дка -65бр.едър, 62 бр.дребен
 землище Розово – 1612 дка – 80 бр. едър,326 бр.дребен
 землище Жребичко – 490 дка- 30 бр.едър, 65 бр. Дребен
 землище Козарско – 794 дка – 50 бр.едър,97 бр.дребен
 землище Исперихово- 808 дка- 45бр.едър,134 бр.дребен
 землище Бяга – 2370 дка -130 бр.едър,404 бр.дребен
 землище Брацигово – 2072 дка – 130 бр.едър, 255 бр.дребен
- 2010 г. - землище Пещера - 3139 дка – 215 бр.едър , 279 бр.дребен добитък
 землище Радилово – 440 дка – 30 бр.едър, 40 бр.дребен добитък
 землище Капитан Димитриево – 1034 дка – 70 бр.едър, 97 бр.дребен
 землище Равногор – 818 дка - 55бр.едър, 78 бр.дребен
 землище Розово – 741 дка – 35 бр. едър,160 бр.дребен
 землище Жребичко – 258 дка- 15 бр.едър, 39 бр. Дребен
 землище Козарско – 350 дка – 15 бр.едър,85 бр.дребен
 землище Исперихово- 382 дка- 15бр.едър,101 бр.дребен
 землище Бяга – 863 дка -45 бр.едър,162 бр.дребен
 землище Брацигово – 1418 дка – 75 бр.едър, 259 бр.дребен

Местното население има традиции да събира в горите недървесни продукти с цел подпомагане на доходите си. Събираните незначителни количества плодове и билки са за лично ползване, а останалата част предават на изкупвателните пунктове. За последните години са издадени разрешителни за ползване на недървесни горски продукти, както следва:

2008 г. са издадени разрешителни за събиране: плод боровинка 150 кг., плод шипка 1500 кг., цвят липа 3000 кг.

2009 г. – гъби манатарка 1575 кг., гъби пачи крак 5800 кг., гъби тръбенка 6600 кг., гъби други 200 кг.

2010г. – гъби пачи крак 5200 кг., манатарка 200 кг., тръбенка 4920 кг., челадинка 1500 кг., майска гъба 500 кг.

Социалните функции на горите на територията на ДГС “Пещера” са големи и от особено значение за местното население по всички точки от определението за ВКС 5, но съгласно изискванията за тази категория, и от получените мнения и данни на местните власти и заинтересовани страни, може да се направи извода, че няма критична зависимост и безалтернативност на местното население по отношение на който и да е от елементите на ВКС 5 на територията на ДГС “Пещера”.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ И МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Като общи препоръки за управлението на горите в ТП ДГС “Пещера” с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

- Поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев и битови нужди, ръководството на ТП ДГС “Пещера” трябва да предвиди и за в бъдеще добив на необходимите количества дърва за предлагане на местното население, без да бъде превишано, обаче предвиденото по ЛУП количество;
- Да се ползват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в земите от горския фонд;
- Да не се извършват залесявания с нетипични и неместни видове;
- Мероприятията да се провеждат равномерно по цялата територия на горскостопанските единици;
- Да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени по ЛУП.

Като общи препоръки за мониторинг на горите в ТП ДГС “Пещера” с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

- Веднъж на 5 години да се извършва консултация с местната власт и населението за проверка социалната значимост на ресурсите на територията на ТП ДГС “Пещера” съгласно определението за ВКС 5;

- Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ЛУП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на ресурсите, свързани с ВКС 5.

ВКС 6. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪХРАНЯВАНЕ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ И ТРАДИЦИИ, РЕЛИГИОЗНА И ЕТНИЧЕСКА ИДЕНТИЧНОСТ

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

- 1. Гори и земи от горския фонд попадащи в 500 м ивица около манастирите;**
- 2. Гори или земи от горския фонд попадащи в 100 м ивица около параклиси, оброчища, аязма, текета, определени по приложения списък в *Приложение 6* и при консултации с местните хора;**
- 3. Гори или земи от горския фонд попадащи в границите на паметниците на културата или в техните охранителни зони, определени по реда на Закона за Паметниците на Културата (ЗПК);**
- 4. Гори или земи от горския фонд попадащи в ивица от 100 м около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, носещи стойност за съхраняване на културното наследство и националните традиции посочени в приложения списък по *Приложение 6*.**

На територията на ДГС “Пещера” не са установени горски територии, отговарящи на изискванията в определението по ВКС 6 към националното ръководство за определяне на ГВКС

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

Да не се планират и провеждат мероприятия, които водят до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6 (напр. голи сечи, реконструкции, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма

интензивност). Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

Веднъж на 2 години да се извършва консултация с местната власт, населението, културните и туристически организации за проверка дали определените ГВКС запазват значимостта си съгласно определението за ВКС 6, както и за поява и описване на нови ГВКС на територията на ДГС “Пещера”.

Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ЛУП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.